

УДК 336.1:[658.155:338.4]

DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.88.325027>

ОЦІНКА РИНКОВОЇ АКТИВНОСТІ ЯК КРИТЕРІЮ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Середа О.О., к.е.н., доцент (СНУ імені В. Даля)

У статті розглянути питання щодо оцінки ринкової активності корпоративних підприємств в системі фінансової безпеки. Виявлено фактори, що впливають на ринкову активність підприємств добувної та переробної промисловості. Запропоновано формування моніторингу ринкової активності корпоративних підприємств у системі фінансової безпеки. Це дозволить робити детальну оцінку факторів впливу, відстежувати та прогнозувати рівень фінансової безпеки, ідентифікувати та нейтралізувати ризики й загрози, пов'язані з ринковою активністю підприємств. Сформовано систему показників моніторингу ринкової активності підприємств, яка дозволить приймати раціональні управлінські рішення щодо підвищення рівня фінансової безпеки. Доведено, що як показники моніторингу ринкової активності підприємств мають бути використані інформативні показники за складовими фінансової безпеки та типом ринку.

Ключові слова: *ринкова активність корпоративних підприємств, фінансова безпека підприємств, моніторинг ринкової активності, добувна промисловість, переробна промисловість.*

ASSESSMENT OF MARKET ACTIVITY AS A CRITERION OF FINANCIAL SECURITY OF CORPORATE ENTERPRISES

*Sereda O.O., Ph. D. of Economics, Associate Professor,
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*

Market activity is an important indicator of the financial security of an enterprise, as it reflects its ability to function effectively in a competitive environment and ensure the stability of financial results. High market activity indicates the flexibility of the enterprise, its ability to quickly respond to changes in demand, develop new markets, attract investments and expand

partnerships. Based on the results of the consideration of scientific approaches, it was found that the market activity of enterprises is a complex characteristic that reflects the intensity and effectiveness of the activities of corporate enterprises in the markets of goods and services, financial markets, etc. Factors influencing the market activity of enterprises in the extractive and processing industries were identified. It was determined that the extractive and processing industries are strategically important sectors of the Ukrainian economy, which form a significant share of the country's GDP. An analysis of threats and risks affecting the financial security of the extractive and processing industries was conducted: a decrease in production and sales volumes, a decrease in exports of industrial enterprises, a decrease or deterioration in asset turnover indicators, a significant share of borrowed funds, and a high cost of credit resources. In general, the dynamics of the market activity of industrial enterprises confirms their high dependence on external and internal factors. To ensure the safe functioning of the enterprise, it is advisable to form a monitoring system for market activity in the system for ensuring the financial security of corporate enterprises. This provides the opportunity to conduct a more detailed assessment of the factors of influence, track and forecast the level of financial security, identify and neutralize risks and threats associated with the market activity of enterprises. A system of indicators for monitoring the market activity of enterprises has been formed, which will allow making rational decisions on increasing the level of financial security. It has been proven that informative indicators by components of financial security and type of market should be used as indicators for monitoring the market activity of enterprises.

Key words: *market activity of corporate enterprises, financial security of enterprises, monitoring of market activity, extractive industry, processing industry.*

Постановка проблеми. Ринкова активність виступає важливим індикатором фінансової безпеки підприємства, адже відображає його здатність ефективно функціонувати в умовах конкурентного середовища та забезпечувати стабільність фінансових результатів. Висока ринкова активність свідчить про гнучкість підприємства, його здатність швидко реагувати на зміни попиту, освоювати нові ринки, залучати інвестиції та розширювати партнерські зв'язки. Водночас низька ринкова активність може бути сигналом про погіршення фінансового стану, зниження конкурентоспроможності та посилення ризиків, пов'язаних із зовнішнім середовищем. Саме тому аналіз ринкової активності дозволяє оцінити рівень фінансової безпеки підприємства та визначити стратегічні напрями підвищення його ефективності. Забезпечення фінансової безпеки через підтримку належного рівня ринкової активності потребує комплексного підходу, що включає вдосконалення управління ресурсами, підвищення якості продукції та

послуг, зміцнення конкурентних переваг і мінімізацію впливу ризиків. Таким чином, ринкова активність не лише характеризує стан підприємства на ринку, але й є ключовим елементом у системі його фінансової безпеки.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичними дослідженнями, необхідними для формування системи фінансової безпеки підприємств, а також методичними підходами до оцінки рівня фінансової безпеки займалися такі вчені, як Барановський О.І, Бланк І.О., Кузенко Т.Б., Докієнко Л. М., Гринюк Н. А., Лапко О., Крамарев Г. В. [1], Задорожний З. М., Жукевич С., Портоварас Т., Рожелюк В., Жук Н., Назарова, І. [2], Марусяк Н. Л., Бак Н. А. [3], Мельник С. І. [4], Сусіденко О.В. [5]. Питанням оцінки ринкової активності підприємств присвячені роботи вітчизняних науковців Багацької К. В. [6], Зиза Д. О. [7], Стащук О.В. [8], Турило А.М., Зінченко О.А., Вчешаньї І.С. [9], Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. [10].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових публікацій, присвячених питанням фінансової безпеки підприємств, актуальність цієї теми залишається високою через постійно зростаючі загрози та ризики, обумовлені динамічними змінами економічної ситуації в країні. Особливої уваги потребує питання щодо оцінки ринкової активності в системі фінансової безпеки корпоративних підприємств.

Метою статті є визначення факторів впливу на ринкову активність корпоративних підприємств та обґрунтуванні системи показників моніторингу ринкової активності в системі фінансової безпеки підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах економічної нестабільності, підприємства змушені адаптувати свої стратегії до нових викликів. У відповідь на ці умови корпоративний сектор перетворився на потенційне джерело ризиків в економіці України.

Фінансова безпека підприємства спрямована на створення умов для стабільного функціонування та досягнення стратегічних цілей навіть в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Рівень фінансової безпеки корпоративних підприємств залежить від комплексу заходів, які реалізуються керівництвом для своєчасного виявлення потенційних джерел загроз, запобігання їх негативному впливу або мінімізації дії ризиків у випадках, коли уникнення є неможливим.

Система фінансової безпеки корпоративних підприємств повинна містити такі елементи [3, 4, 12]:

1) критерії та параметри фінансової діяльності, що забезпечують відповідність вимогам фінансової безпеки підприємства;

2) інструменти аналізу та оцінки загроз: ідентифікацію потенційних загроз і визначення їх джерел; визначення

сфер прояву загроз та їх локалізації; встановлення критичних ризиків та механізмів їх впливу на фінансову систему підприємства;

3) механізми моніторингу, контролю та превентивних заходів, спрямовані на мінімізацію ризиків і забезпечення захисту фінансових інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Для корпоративних підприємств, одним із важливих критеріїв фінансової безпеки є показники ринкової активності, що характеризують ефективність взаємодії компанії з різними зацікавленими особами.

На основі дослідження наукових праць вчених, виокремлено основні підходи до тлумачення ринкової активності [6-9]:

- інтенсивність економічної діяльності у часі при взаємодії із зовнішнім середовищем;
- характеристика підприємства на ринку та його імідж для споживачів та конкурентів;
- характеристика контролю ринку та ефективності інвестиційного портфеля;
- успішність, ефективність та інтенсивність діяльності на різних ринках.

Аналіз авторських підходів вказує на те, що ринкова активність для корпоративних підприємств є комплексною характеристикою, яка відображає інтенсивність та результативність їх діяльності на ринках. Найбільш доцільним, на нашу думку, є виокремлення двох ринків: активність на ринку товарів і послуг, активність на фінансовому ринку з подальшою сегментацією. [6].

Для обґрунтування вибору ключових індикаторів ринкової активності корпоративних підприємств необхідно визначити фактори, які негативно впливають на рівень їх фінансової безпеки.

Ринкова активність підприємств на ринку товарів та послуг оцінюється рівнем і динамікою обсягів реалізації продукції, рентабельністю операційної діяльності та

продажів, результатами використання активів.

Добувна та переробна промисловості є провідними галузями національної промисловості, частка в ВВП складає 4,5%

та 10% відповідно [13]. Проте аналіз динаміки виробництва і реалізації продукції свідчить про негативну динаміку (рис. 1).

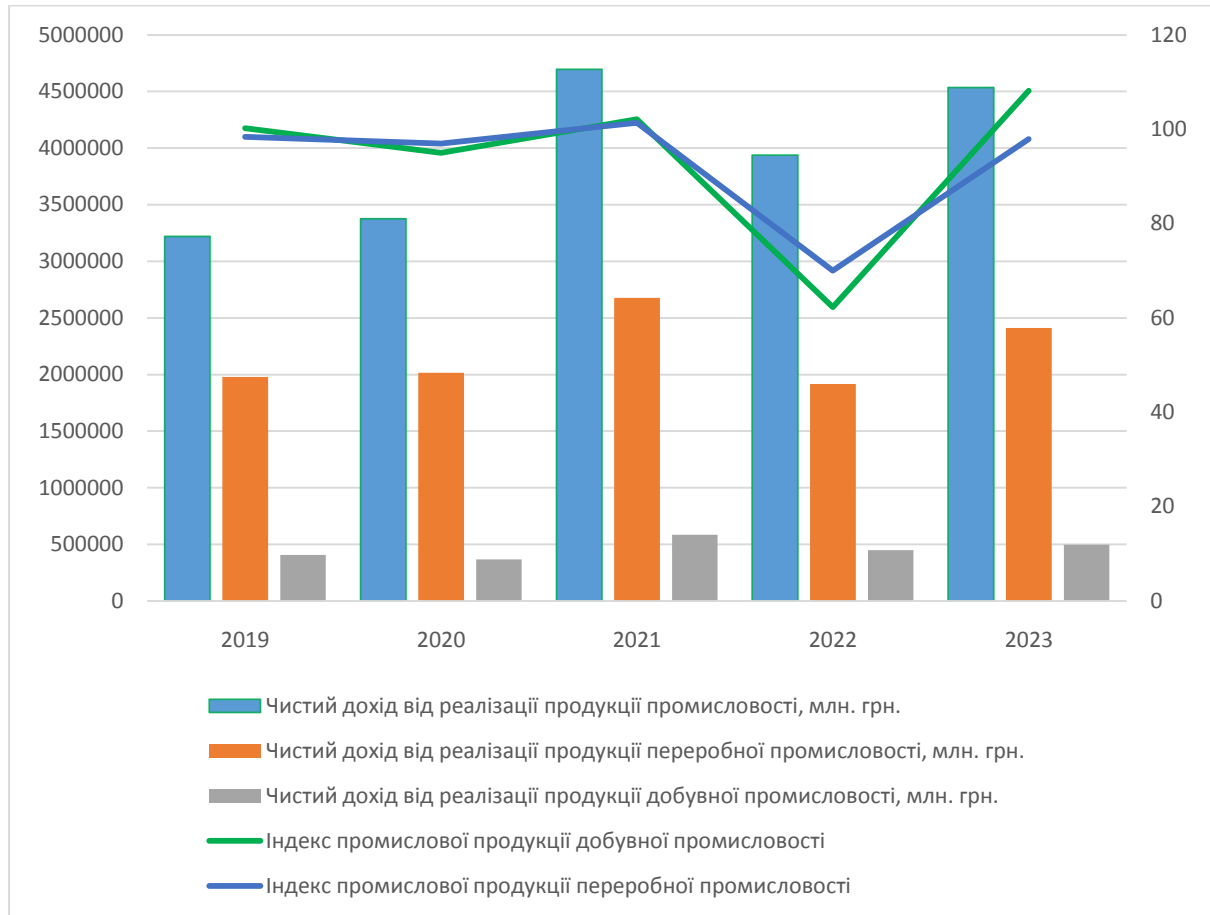

Рис. 1. Динаміка показників виробництва та реалізації продукції промисловості.
Джерело: складено за даними [13]

У наслідок пандемії у 2020 р. відбулось уповільнення зростання обсягів виробництва продукції промисловості, а у 2022 році в результаті воєнних подій – падіння на 36,7%, що виявилось найбільшим за період аналізу. В результаті потрясінь 2022 р. виробництво продукції переробної промисловості скоротилося на 30%, а добувної – на 37,7%. Значну роль в зниженні обсягів виробництва у 2022 році відіграло втрата територій, руйнування виробничих будівель, погіршення логістики, ускладнення імпорту сировини. 2023 рік характеризується поступовим нарощуванням економічного потенціалу промисловості, релокацією підприємств,

відновленням виробничих потужностей та зростанням виробництва продукції. У 2023 р. у промисловості досягнуто збільшення виробництва продукції на 6,8% порівняно з 2022 роком.

Важливим показником ринкової активності підприємств є реалізація продукції. Частка реалізованої продукції добувної промисловості протягом 2019-2023 рр. у загальному обсязі продукції становив 11-13,3%, переробної промисловості – 48-60%. Зростання обсягів реалізованої продукції відбувалось протягом 2019-2021 рр., проте у наслідок руйнівних зовнішніх потрясінь, що є результатом воєнних подій, у 2022 р.

спостерігалась негативна тенденція (скорочення на 16,2%). У 2023 р. обсяги реалізації промислової продукції збільшились на 14,2%, що свідчить про збільшення ринкової активності промислових підприємств. Аналогічну динаміку мають обсяги реалізації продукції добувної та переробної промисловості, зокрема у 2023 році порівняно з 2022 р. збільшення в переробній промисловості склало 24,4%, в добувній – на 15,8%.

Активізація зовнішньоекономічної діяльності виступає вагомим чинником зростання обсягів реалізованої продукції, сприяючи розширенню ринків збуту та зміцненню конкурентних позицій підприємств на міжнародному рівні. Аналіз показників зовнішньоекономічної торгівлі 2019-2023 рр. (рис. 2) свідчить, що частка експорту промислової продукції у загальній структурі експорту становила 58-60% у 2022 р. - 50%, у 2023 р. – 45%.

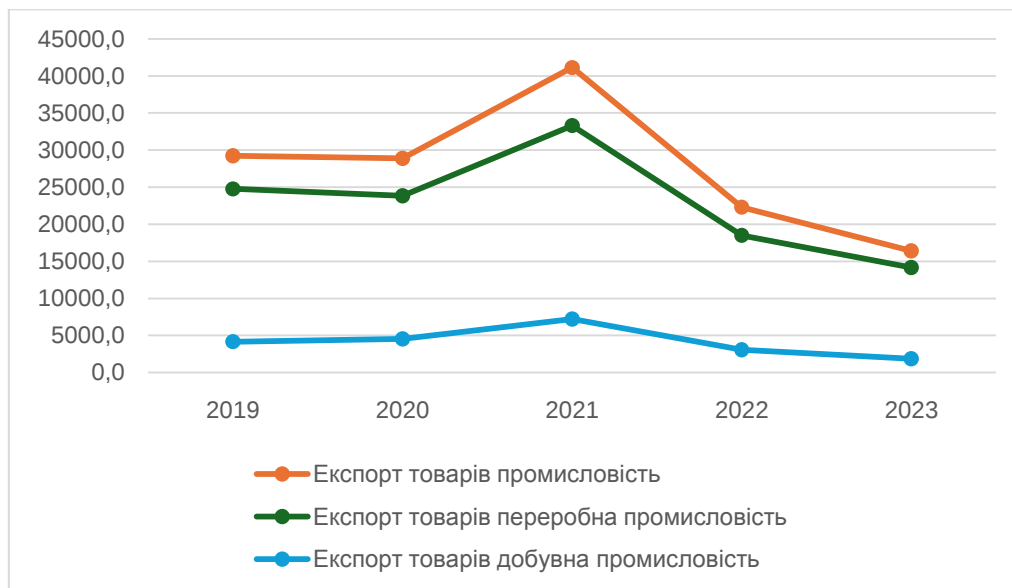

Рис. 2. Динаміка показників експорту товарів промисловості

Джерело: складено за даними [13]

Експорт за визначений період збільшився на 56% (з 29,2 млрд дол. США у 2019 році до 45,6 млрд дол. США у 2023 р.).

У 2020 році обсяг експортованої продукції переробної промисловості становив 23,8 млрд дол. США, що відповідає рівню 2019 року. Проте, вже у 2021 році спостерігаються певні позитивні зрушення і збільшення експорту товарної продукції на 40%, де основним чинником зростання було покращення економічної ситуації в країнах-імпортерах. Експорт підприємств добувної промисловості мав позитивну тенденцію 2019 р. -2021 рр. За цей період він збільшився на 73%. У 2022 р. було експортовано продукції переробної

промисловості на 44,5% менше, порівняно з попереднім роком, продукції добувної промисловості - на 57,4%. У 2023 р. цей показник ще знизився: для переробної промисловості – на 23,52%, для добувної промисловості – на 39%. Такі тенденції загострюють ризик нарощування негативного фінансового результату в результаті скорочення продажів на зовнішні ринки.

Аналіз рентабельності операційної діяльності промислових підприємств свідчить про те, що проблеми підвищення ринкової активності компаній призводить до зменшення їх прибутковості (рис. 3).

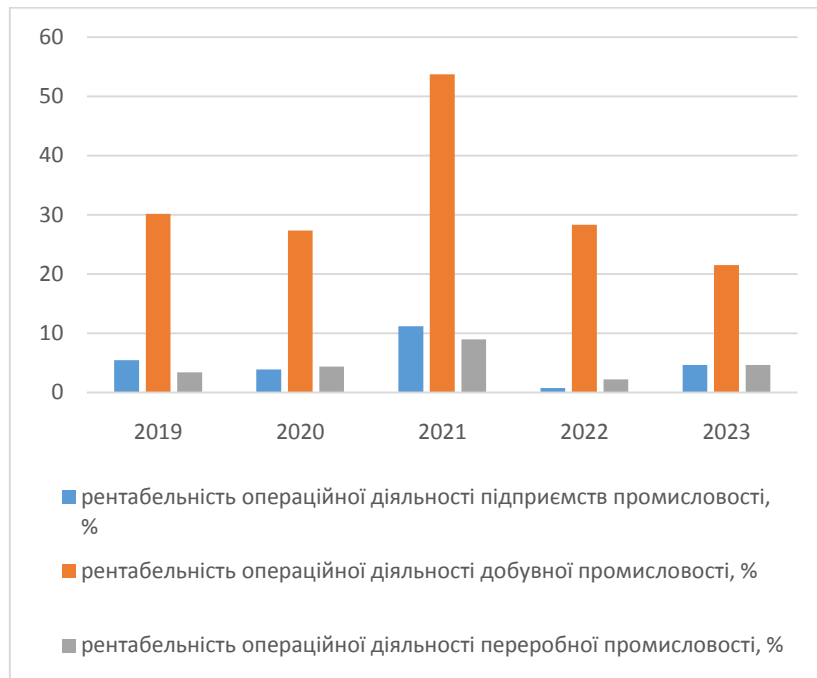

Рис. 3. Динаміка показників рентабельності операційної діяльності промислових підприємств

Джерело: складено за даними [13]

Так у 2023 році рентабельність операційної діяльності підприємств промисловості в Україні складала 4,7%, що менше порівняно з 2021 р. в 2,4 рази, добувної промисловості – 2,5 рази, переробної – 1,9 рази. Рентабельність переробної промисловості частково відновилося після кризового 2022 року, проте для добувної промисловості цей показник став ще меншим (з 28,3% у 2022 р. до 21,5% у 2023 р.).

Динаміка рентабельності продажів промислових підприємств (табл. 1)

відзначалась нестабільністю і від'ємними значеннями у 2020 та 2022, що свідчить про збитковість промисловості в цілому, а також в добувній та переробних галузях в ці періоди. У 2023 році спостерігається часткове відновлення в промисловості на 0,98% відносно 2023 року, добувної галузі - до 12,14%, переробної – до 0,55%. Загалом динаміка рентабельності продажів свідчить про значну залежність від економічних умов, особливо в періоди криз або нестабільності.

Таблиця 1

Динаміка показників рентабельності промислових підприємств

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
Рентабельність продажів промислових підприємств, %	4,15	-1,40	7,69	-6,27	0,98
Рентабельність продажів добувної промисловості, %	18,28	12,03	28,15	7,46	12,14
Рентабельність продажів переробної промисловості, %	3,04	-0,55	6,46	-6,21	0,55

Джерело: розраховано за даними [13]

Отже, недоотримання прибутків в результаті уповільнення обсягів реалізації продукції для підприємств негативно впливає на рівень фінансової безпеки і можливість реалізовувати стратегічні цілі.

Оборотні активи суттєво впливають на ринкову активність підприємств, забезпечуючи їхню здатність швидко реагувати на зміни попиту, підтримувати конкурентоспроможність та здійснювати безперебійні операції (рис. 4).

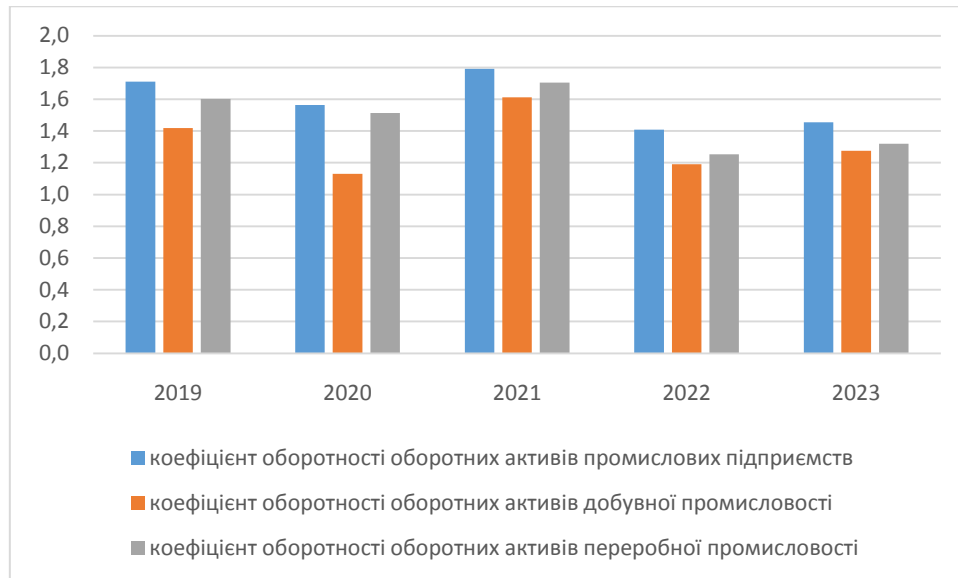

Рис. 4. Динаміка показників оборотності оборотних активів промислових підприємств

Джерело: складено за даними [13]

Встановлено, що протягом 2019-2023 років коефіцієнт оборотності оборотних активів промислових підприємств має нелінійну динаміку з максимальним значенням у 2020 році. Однак помітне зниження до рівня 1,41 у 2022 році та подальше часткове відновлення до 1,46 у 2023 році свідчать про вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на ефективність використання оборотних активів. У

добувній промисловості цей показник є нижчим порівняно з переробною галуззю, що віддзеркалює більш капіталомісткий характер цієї сфери діяльності. Зниження показників оборотності оборотних активів в кризові роки вказують на існування певних ризиків, які негативно впливають на рівень фінансової безпеки підприємств.

Ринкова активність підприємств є одночасно показником і результатом взаємодії з фінансовими ринками (табл. 2).

Таблиця 2
Динаміка показників взаємодії промислових підприємств з фінансовими ринками

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6
Промисловість					
забезпеченість акціонерного капіталу чистими активами	1,66	1,47	1,95	1,65	1,68
рентабельність власного капіталу	14,68	-5,61	31,13	-24,90	4,03
диференціал фінансового левериджу	-9,02	-11,26	-0,68	-19,09	-13,64

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
коефіцієнт фінансового левериджу	2,4	2,9	2,4	3,0	3,1
Добувна промисловість					
забезпеченість акціонерного капіталу чистими активами	5,89	6,52	8,74	10,08	9,54
рентабельність власного капіталу	27,85	15,50	41,66	7,51	14,37
диференціал фінансового левериджу	0,10	-2,47	13,70	-9,02	-7,30
коефіцієнт фінансового левериджу	1,1	1,0	0,8	0,8	0,9
Переробна промисловість					
забезпеченість акціонерного капіталу чистими активами	1,57	1,47	1,99	1,79	1,52
рентабельність власного капіталу	16,56	-2,99	32,68	-25,63	3,04
диференціал фінансового левериджу	-9,85	-10,50	-1,47	-19,27	-13,62
коефіцієнт фінансового левериджу	3,7	3,8	3,0	3,2	4,0

Джерело: складено за даними [13, 14]

Показник забезпеченості акціонерного капіталу чистими активами дозволяє оцінити, наскільки чисті активи підприємства покривають власний акціонерний капітал. Він характеризує фінансову стабільність і ступінь захищеності власників. Даний показник більше ніж 1 для підприємств переробної і добувної промисловості, що свідчить про достатній рівень забезпеченості власного капіталу активами, необхідними для підтримання стабільної діяльності та інвестиційну привабливість підприємств промисловості. Рентабельність власного капіталу у промисловості демонструє значну волатильність, зокрема, різкі спади у кризові роки та відносне відновлення у 2023 році, що вказує на вразливість до зовнішніх економічних факторів. У добувній промисловості спостерігається вища забезпеченість акціонерного капіталу чистими активами та менша фінансова залежність, що пояснюється стабільнішою структурою капіталу порівняно з переробною.

При аналізі ринкової активності підприємств на кредитному ринку особливе значення має можливість залучення фінансових ресурсів. Негативні значення диференціала фінансового левериджу для

промислових підприємств свідчать про високі витрати на залучений капітал, що обмежує його доступність, а висока частка позикових коштів свідчить про високі кредитні ризики.

Отже, проведений аналіз факторів впливу на ринкову активність підприємств добувної та переробної промисловості дає можливість для виокремлення загроз та ризиків, що впливають на фінансову безпеку: зниження виробництва та реалізації продукції, скорочення експорту продукції промислових підприємств, погіршення показників оборотності активів, наявність значної частки позикових коштів, висока вартість кредитних ресурсів. Незважаючи на поступове відновлення діяльності підприємств на ринку товарів та послуг, необхідно посилити контроль за ключовими показниками ринкової активності.

Для забезпечення безпечного функціонування підприємства доцільно формування моніторингу ринкової активності в системі забезпечення фінансової безпеки корпоративних підприємств.

Традиційно будь-яка система моніторингу повинна включати такі елементи: мета, завдання, принципи,

об'єкти, суб'єкти, інформаційна підсистема, система показників моніторингу, методи спостереження, оцінювання та запобігання загрозам фінансовій безпеці, а також напрямки моніторингу.

Метою моніторингу ринкової активності в системі фінансової безпеки підприємств є діагностика та запобігання загроз фінансовій безпеці через аналіз ринкової активності.

Завдання моніторингу ринкової активності підприємств полягають у наступному: формування бази даних за можливими внутрішніми та зовнішніми загрозами фінансовій безпеці; організація та проведення спостережень за результативністю діяльності підприємств на різних ринках; формування заходів для мінімізації впливу ризиків; підвищення прозорості та інформативності процесів управління фінансовою безпекою.

До принципів моніторингу ринкової активності підприємств доцільно віднести: 1) системність, що забезпечує цілісний підхід до аналізу ринкової активності на усіх ринках; 2) комплексність, що дозволяє враховувати внутрішні і зовнішні фактори, що впливають на ринкову активність і фінансову безпеку підприємств; 3) оперативність - своєчасне виявлення потенційних загроз і прийняття рішень для їх нейтралізації; 4) достовірність даних, які повинні бути точними, актуальними та перевіреними; 5) прогнозованість, що

означає орієнтацію на ідентифікацію майбутніх ризиків і розробку сценаріїв їх попередження; 6) гнучкість - здатність адаптувати інструменти моніторингу до змін у зовнішньому середовищі та внутрішніх умовах функціонування підприємств; 7) інтегрованість - поєднання моніторингу ринкової активності з іншими елементами системи фінансової безпеки.

Об'єктами моніторингу ринкової активності підприємств є показники, що характеризують діяльність компаній на ринку товарів та послуг та фінансових ринках та інших ринках. У межах формування інформаційної підсистеми визначаються напрями моніторингу. Враховуючи спрямованість ринкової активності підприємств пропонується виокремлювати напрями за складовими фінансової безпеки: кредитна, фондова, інвестиційна, операційна.

Найбільш важливою складовою моніторингу ринкової активності підприємств є підсистема оцінювання. Критерії оцінювання визначаються за кожним конкретним показником. На нашу думку, як показники моніторингу ринкової активності підприємств мають бути використані інформативні показники за складовими фінансової безпеки та типом ринку. Систему показників, що відображає результати ринкової активності на різних ринках і складовими фінансової безпеки, наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Система показників моніторингу ринкової активності підприємств

Елементи фінансової безпеки корпоративних підприємств			
Операційна	Кредитна та грошові розрахунки	Формування капіталу	Інвестиційна
1	2	3	4
Ринкова активність на ринку товарів і послуг (внутрішній, зовнішній)			
Динаміка реалізації продукції	Динаміка дебіторської і кредиторської заборгованості	Динаміка робочого капіталу	Показник реінвестування прибутку
Показники оборотності оборотних активів	Рівень дебіторської заборгованості	Маневреність власного капіталу	Рентабельність інвестицій у розвиток виробництва

Продовження табл.3

1	2	3	4
Рентабельність продажів	Рівень кредиторської заборгованості		
Рентабельність продукції	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості		
Рентабельність експортної діяльності	Обсяг простроченої дебіторської заборгованості		
Частка обсягу продажів за експортними операціями			
Ринкова активність на фінансовому ринку (фондовому, кредитному, ринку капіталів)			
Показники ліквідності та платоспроможності	Динаміка короткострокових кредитів	Коефіцієнт фінансового левериджу	Рентабельність фінансових інвестицій
	Динаміка довгострокових кредитів	Ефект фінансового левериджу	Вартість цінних паперів
	Своєчасність погашення боргових зобов'язань	Вартість капіталу	Коефіцієнт забезпеченості акціонерного капіталу чистими активами
	Ліквідність фінансових інструментів	Рентабельність власного капіталу	Капіталізація компанії
		коефіцієнт чистого прибутку на 1 акцію	динаміка цін акцій

Джерело: складено і доповнено за [6-11]

Запропонований підхід до розмежування ринкової активності за елементами фінансової безпеки та типами ринків дозволить значно полегшити аналітичну роботу щодо впливу ринкових факторів на фінансову безпеку та сприятиме її підвищенню. Дана система показників може бути доповнена відповідно до особливостей діяльності конкретного підприємства.

Висновок. 1. За результатами розгляду теоретичних положень з'ясовано що ринкова активність підприємств - це

комплексна характеристика, яка відображає інтенсивність та результативність діяльності корпоративних підприємств на ринках товарів та послуг, фінансових ринках тощо.

2. Виявлено фактори, що впливають на ринкову активність підприємств добувної та переробної промисловості. Виокремлено загрози та ризики, що впливають на фінансову безпеку: зниження обсягів виробництва та реалізації продукції, скорочення експорту

продукції промислових підприємств, зниження показників рентабельності, погіршення показників оборотності активів, наявність значної частки позикових коштів, висока вартість кредитних ресурсів.

3. Запропоновано формування моніторингу ринкової активності корпоративних підприємств у системі фінансової безпеки. Це забезпечує можливість проведення більш детальної оцінки факторів впливу, відстеження та прогнозування рівня фінансової безпеки, ідентифікувати та нейтралізувати ризики й загрози, пов'язані з ринковою активністю підприємств. Сформовано систему показників моніторингу ринкової активності підприємств, яка дозволить приймати раціональних рішень щодо підвищення рівня фінансової безпеки.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Докієнко Л. М., Гринюк Н. А., Лапко О., Крамарев Г. В. Інструментарій діагностики фінансової безпеки корпоративних підприємств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2020. Вип. 3(34). С.184–194. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215477>
2. Задорожний З. М., Жукевич С., Портоварас Т., Рожелюк В., Жук Н., Назарова І. Аналіз ризиків у системі управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Вип. 6(53), С.82–95. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4242>
3. Марусяк Н.Л., Бак Н.А. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 109–113. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.2.109.3>
4. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : «Растр-7», 2020. 384 с.
5. Сусіденко О.В. Методи оцінки забезпечення рівня фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2015. № 11. С. 73–78.
6. Багацька К. В. Підходи до оцінки ринкової активності підприємств реального сектора економіки. *Економіка: реалії часу*. 2014. № 1. С. 50-56.
7. Зиз Д. О. Оцінювання ринкової активності підприємств та їх здатності до структурних перетворень при забезпеченні економічної стійкості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 34. С. 81–87.
8. Стащук О.В. Оцінка ринкової активності як індикатора стану фінансової безпеки підприємств машинобудівного комплексу в Україні. *Інтелект XXI*. 2018. Вип. 1. С. 139–142.
9. Турило А.М., Зінченко О.А., Вчерашня І.С.. Визначення критерію розмежування категорій «ділова активність підприємства» і «ринкова активність підприємства». *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. №1. С. 82-85.
10. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Система показників оцінювання ринкової активності підприємств. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 14. С. 969-974. https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/138.pdf
11. Якуба М. М. Григор'єва О.В. Проблеми оцінки ринкової активності промислових підприємств у сучасних умовах. *Науковий вісник*. 2004. Вип. 14.2. С. 43-48.
12. Васильців Т.Г. Волошин В.І., Гуменюк А.М. Пріоритети та засоби зміцнення економічної безпеки малого і середнього підприємництва: монографія

Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2009. 248 с.

13. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024).

14. Офіційний сайт Національного банку України URL : <https://bank.gov.ua/ua/supervision> (дата звернення 15.11.2024).

REFERENCES

1. Dokiienko, . L., Hrynyuk, N., Lapko, O., & Kramarev, H. (2020). Financial security diagnostics tools for corporate enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(34), pp.184–194. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215477> [in English]
2. Zadorozhnyy, Z.-M., Zhukevych, S., Portovaras, T., Rozelyuk, V., Zhuk, N., & Nazarova, I. (2023). Analysis of risks in the financial security management system of business entities. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(53), pp.82–95. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.42> [in English]
3. Marusiak, N.L., Bak, N.A. (2022). Finansova bezpeka pidpriemstva ta zahrozy yii vtraty v suchasnomu ekonomichnomu seredovyshchi [Financial security of the enterprise and threats of its loss in the modern economic environment]. *Economy and the state*, 2, pp.109–113. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.2.109.3 [in Ukrainian]
4. Melnyk, S.I. (2020). Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia [Management of financial security of enterprises: theory, methodology, practice: monograph]. Lviv, "Rastr-7". [in Ukrainian]
5. Susidenko, O.V. (2015). Metody otsinky zabezpechennia rivnia finansovoi bezpeky sub'iektiv hospodariuvannia [Methods of assessing the level of financial security of economic entities]. *Actual problems of the development of the economy of the region*, №11, pp. 73–78. [in Ukrainian]
6. Bahatska K. V. (2014). Pidkhody do otsinky rynkovoi aktyvnosti pidpriemstv realnoho sektora ekonomiky.[Approaches to assessing the market activity of enterprises in the real sector of the economy]. *Ekonomika: realii chasu*, № 1, pp. 50-56. [in Ukrainian]
7. Zyz, D. O. (2020). Otsiniuvannia rynkovoi aktyvnosti pidpriemstv ta yikh zdatnosti do strukturnykh peretvoren pry zabezpechenni ekonomichnoi stiikosti [Assessment of the market activity of enterprises and their ability to undergo structural transformations while ensuring economic sustainability]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu : seriia: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, № 34, pp. 81–87. [in Ukrainian]
8. Stashchuk, O.V. (2018). Otsinka rynkovoi aktyvnosti yak indykatora stanu finansovoi bezpeky pidpriemstv mashynobudivnoho kompleksu v Ukraini. [Assessment of market activity as an indicator of the financial security of enterprises of the machine-building complex in Ukraine]. *Intelekt XXI*, 1, pp. 139–142. [in Ukrainian]
9. Turilo, A., Zinchenko O. & Ycherashnia, I. (2011). Determination of criterion of differentiating of categories «business activity of enterprise» and «market activity of enterprise». *Marketing and Management of Innovations*, 1, pp. 82-85. <https://doi.org/10.21272/mmi.2011.1-08> [in Ukrainian]
10. Tiutiunnyk Yu.M., Dorohan-Pysarenko L.O., Tiutiunnyk S.V. (2018).Systema pokaznykiv otsiniuvannia rynkovoi aktyvnosti pidpriemstv [System of indexes of evaluation of market activity of enterprises]. *Economy and Society*, 14. pp. 969-974. [in Ukrainian]

11. Yakuba M. M. Hryhorieva O.V. (2004). Problemy otsinky rynkovoï aktyvnosti promyslovykh pidpriemstv u suchasnykh umovakh [Problems of assessing the market activity of industrial enterprises in modern conditions]. *Naukovyi visnyk*, 14.2, pp. 43-48. [in Ukrainian]
12. Vasylytsiv T.H. Voloshyn V.I., Humeniuk A.M. (2009). Priorytety ta zasoby zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky maloho i serednoho pidpriemnytstva: monohrafiia [Priorities and means of strengthening the economic security of small and medium-sized businesses: monograph]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi komertsii noi akademii, 248 p. [in Ukrainian]
13. The official web site of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed November 15, 2024).
14. The official web site of the National Bank of Ukraine. URL : <https://bank.gov.ua/ua/supervision> (accessed November 15, 2024).